

Hrvatski List

izlazi u Puli, svaki dan u 6 sati ujutro

Pojedini broj 8 helera

Mjesečna preplata 2 K 40 h

Oglesi 30 h Petit-redak

Godina II.

Odgovorni urednik:
Josip Hain, Pula

Nedjelja, 30. travnja 1916.

Tiskom i nakladom
Jos. Krmpotić, Pula

Broj 290

Tvrđava Kut-el-Amara pala. Poraz Rusa kod Naročkog jezera.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 29. travnja. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Sjeverno od Mlinova na Ikvi bacila su odijeljenja vojske nadvojvode Josipa Ferdinanda neprijatelju iz njegovih prednjih položaja. Zarobili smo 1 ruskog časnika i 180 vojnika i zaplijenili 1 strojnu pušku. Inače obični topovski bojevi.

Talijansko bojište.

Sinoć je držao neprijatelj pod zivahnom topovskom vatrom doberdopsku visoravan i gorički mostobran te pojedinu mjestu za frontom. Naši su letioći bacili krupljni bombardiranji na kormiški kolodvor i na San Giovanni di Manzano.

I na dolomitskom je fronti bio topovski boj tu i tamo prilično žestok.

Na Col di Lani je bio suzbijen ponovni neprijateljski napadaj na našu zaštitnu točku na vrhuncu.

Balkansko bojište.

Nema ništa novoga.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Hafner, podnuarski.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 29. travnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na fronti od kanala La Bassée do Arras neprestano življeno pucanje i za nas uspješna borba s minama. U kraju smo Givenchy-en-Gohelle uznapredovali opet. Suzibili smo krvavo dvije jake tamo upere engleske navale s ručnim granatama.

U području Moze osuštili smo opet francuske protunapade na Mort-Hommie i istočno od njega. Oborili smo 2 neprijateljska ljetala.

Istočno bojište.

Južno od Naročkog jezera isle su jučer naše čete na navalu, te su uzeli ruske položaje još preko onih, koje su do 20. ožujka posjedovali, između Zanarće i imanja Stahovce. Zarobili smo 5600 vojnika sa 56 časnika, među njima 4 stopska. Zaplijenili smo 1 top, 28 strojnih pušaka, 10 bacala mina. Osim toga pretrpjeli su Rusi tešku krvavu gubitaku, koji su se još mnogo povećali za noćne u gustim masama izvedene protunavale. Neprijatelj nije mogao da si opet uzme ni peda izgubljena zemljišta.

Naša su ljetala napata željezničke nasade kod Wendena i na pruzi Dvinsk-Riječica.

Jugoistočno bojište.

Položaj nepromjenjen.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 29. travnja. (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračka fronta.

Nema ništa važna.

Kaučaska fronta.

Neprijateljskim bojnima silama, koje su napadale 25. i 26. naša odijeljenja u okolicu Van, uspjelo je, da se približe našim položajima na 300 metara. Ali su se moraše ipak dati na bijeg pred našom protunavalom. 26. napao je neprijatelj opel naše položaje južno od Bitlisa, ali je morao takodjer da se dade na bijeg. U centru mu i na lijevom krilu u primorskom odsjeku, bilo je tu i tamo topovskih bojeva.

Brzojavi.

Rat.

Kut-el-Amara se predala.

Berlin, 29. (D. u.) Veliki glavni stan javlja: Engleska se je vojska, затvorena u Kut-el-Amari, predala hrabrim turskim ospredateljima. Mora da ima više od 13 tisuća zarobljenika.

Townshend ponudio predaju.

Carigrad, 29. (D. u.) Townshend je ponudio predaju Kut-el-Amare i svih topova, što se u gradu nalaze, što i sispali milijun sterlinga za slobodni odlazak njegove vojske. Taj je uvjet bio odbijen.

Napadač zvezdina na ušću Temse.

Rotterdam, 29. Londonski izvjestiteljski javlja o posljednjem napadaju zvezdinu ovo: „Na ušću Temse izbacili su zvezdinu do stotinu bomba. Nitko nije bio ni ubijen ni ranjen. Kad ljetaj zrakoplov nad istočnim grofovijama bačeno je također oko 100 bombi. Samo jedna je osoba ubijena.“

Francuski mornari kod Verduna.

Rotterdam, 29. Prame vijestima iz Pariza nijesu Francuzi poslali na verdunsku frontu samo topove najtežeg kalibra, što su ih uzeli iz obrežnih utvrda, već i mornare. Ti nijesu bili poslati u posljednju danima pred Verdun, nego već u ono vrijeme kad su počeli njemački nepredaji u verdunskom odsjeku.“

Balkan.

Napetost između entente i Grčke.

Atena, 29. (D. u.) Reuterov ured javlja, da je položaj kritičan uslijed toga što Grčka neće da dozvoli Srbima, da se služe grčkim željeznicama.

Listovi ističu odlučnost vlade, koja hoće da na svojem stanovništu ustraje. Srpski je poslanik posjetio izvanjsko ministarstvo te je saopšio, da je srpska vlast neugodno iznenadjena grčke neusredljivosti.

Ententini diplomati čekaju na nove instrukcije.

Gospodarski ugovori sa Rumunjskom.

Bukarest, 28. Filipescov list „Epoca“ jesti stoko napada ministra za poljodjelstvo Constantinescu, kao najvećeg prijatelja srednjih vlasti, kojemu da se je treba zahvaliti što je došlo do gospodarskog ugovora sa Njemačkom. On da sveduči daje izraza svojoj antipati za četvorni savez, te je u posljednjem slučaju, kada je Engleska imala priliku, da pod ugundom cijenom kupi od rumunjskih poljodjelaca 11.000 vaguna brašna, znao postići, da nije srednja državna komisija privolila u taj posao.

Bukarest, 28. U smislu drugog njemačko-rumunjskog žitnog ugovora, doći će u kratko da izvoza množine kukuruza. Rumunjsko ministarsko vijeće stavilo je ministarstvu za javna djela na raspolaženje kredit od 15 milijuna leja za gradnju skladista, u kojima će se na kolodvorima moći pohraniti 30.000 vaguna žita. Jedan će dio skladista biti dovršen do 15. lipnja, a drugi do 15. studenoga. Psemica, odredjena za Njemačku, već se nalazi u Braaili i Galacu.

Bukarest, 28. Među turskom i rumunjskom vladom vode se posredovanje nekog Popovića vrlo važno pregovaranja gospodarskog značaja, koja će prema vijestima iz mjerodavnih krugova naskoro dovesti do zadovoljivog svrsetka.

Sjeverni Epir ugrožen od Italije.

Atene, 28. Talijanske su čete zaposlele dio kotara Chimara, sve do brda proroka Elije. Ta je visina bila zasigurana topovima. Talijani grade u tom području strateške ceste. Vladin list „Neon Asti“ upozoruje na to, da će Talijani graditi cestu od Valone do granice sjevernog Epira. To sva kako ima da nešto znači, a Grčka mora poduzeti sve, da je Italija ne iznenadi.

Francuska.

Pariške konferencije.

Lugano, 29. Talijanski zastupnici i senatori, koji su došli u Pariz, bili su od francuskih političara življeno pozdravljeni. Luzzatti, Pichon, Harnotoux i Clemenceau uveravali su jedan drugoga, te hoće Njemačka da uništi latinsku civilizaciju, no da je ova pod sjeđgurnom zaštitom Anglosasa i Rusa.

Engleska.

Proglašenje Irske republikom?

R o t t e r d a m, 28. Kupljenje vojske moralno je po nalogu iz Londona biti Irskoj zaustavljeno, što je Asquitovom programu zadalo smrtni udarac, jer se je u prvom redu računalo na irske kontingente. Englezke je vlast doznaла, da postoji plan, koji ide zatim, da učini Irsku nezavisnom, da se proglaши republiku, te da se od Engleske zahtjeva, da je odmah priznaje. Na čelu nacionalističkog pokreta, koji je tobožje već tako proširen, da se o ugušenju istoga ne može ozbiljno govoriti, staje najuglednije ličnosti Irse. Mnogi članovi parlamenta i mnogi ministri tobožje optočili simpatiziraju sa željama Iraca. Irski su se pitanjem baviti posebno kabinetko vijeće, kojemu će slijediti krunko vijeće.

Italija.

Talijanski radnici za mir.

L u g a n o, 28. Kako „Avar“ doznaje, radi policija i cenzura marljivo na tom, da ugusi pri-godom 1. svibnja namjeravane radničke manifestacije za mir. U nekojini područnjima, nainemenu u Romanji, bijahu raspuštene socijalistične organizacije, jer da tobožje šire antimilitaričko propagandu među vojništvo. Po drugim mjestima bijaju poduzeto mnogo kućnih istraga, zaplijenjene tiskovine te je bilo od oblasti zabranjeno, da se prostorije upotrebljavaju za sastanke.

Amerika.

Američki kongres i Njemačka.

B e r l i n, 28. „Deutsche Tageszeitung“ brzojavaju se iz New-Yorka: Razni su listovi doznali od članova kongresa, da se je 144 članova odlučno izjavljalo proti preimou diplomatskih odnosa sa Njemačkom, a samo 36 za prelom. 239 članova nije htjelo da za sada uzme ikakvo stanovište prema tom pitanju, a ostali su bili odmatni.

Amerika i Engleska.

N e w - Y o r k, 27. Vijest lista „New-York Sun“ u Washingtonujavlja: Prijeporno je pitanje s Njemačkom radi povrijeđe međunarodnog prava takođe, da se o američkoj pritužbi proti Engleskoj neće raditi, dok se ne postigne sporazum s Njemačkom. Ako se njemačke podmornice prilagode zahtjevima međunarodnog prava, tad će državna uprava i nastupiti s svojom tužbom proti Engleskoj.

Dogodjaji na moru.

Sussex* potopljen engleskim torpedom?

B e r l i n, 28. Tu se glasa, da predstoji ne-nadan preokret u američko-njemačkim odnosa-jima, jer da su tobožje došle sigurne vijesti, koje kažu, da je Engleska sagradila torpedu sličan nje-mackim, te da je takvim torpedom bio „Sussex“ potopljen. Premda nema sigurnih dokaza, ipak je uzbudjenje malo popustilo.

Engleski brod sa živežom nastradao na putu u Kut-el-Amaru.

L o n d o n, 29. (D. u.) Ratni ured javlja, da su u noći pokušali Englezzi, da posalju brod sa živežom u Kut-el-Amaru. Ali im se pokušaj nije žalio, posrećio sa svom njihovom neustrasivošću. Ljetala su ustanovila da je brod potonuo kojih 4 engleskih milja istočno od Kut-el-Amara.

Nastradali parobrodi.

L o n d o n, 29. (D. u.) Lloyd javlja: Danski parobrod Johann isao u zrak.

L o n d o n, 29. (D. u.) Engleski je parobrod Industry bio potopljen od neprijateljske podmornice na svojem putu u Sjedinjene države. Njegova je posada bila spašena od američkog parobroda Finland.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

P e t r o g r a d, 27. Službeni izvještaj od 24. o. m.:

Zapadna fronta.

Neprijateljska su ljetala bacala bombe istočno od Dvinskog, na samo Dvinski i na pozicije zapadno od Postave. Neprijateljsko je topništvo djelovalo u različitim odsečima. Južno od mjeseta Krevo izjavljeno je da njemački napadaj. U istom okolisu preletjela su mnogobrojna ljetala preko naših pozicija. Jedno je bilo oborenio, te je palo u naše linije jugoistočno te je palo u naše linije jugoistočno od Krevo. Neprijateljska su zračna ljetala bacala bombe na kolodvor Goncevic (23 kilometra južno od Stenavke) između kolodvora Baranovići i Lucinec.

Kaučaska fronta.

Turski se je jedan napadaj u smjeru prema Erzignanu izjavljen u nasoj vatri.

Francuska.

P a r i s, 25. Službeno izvješće od 26. o. m. u 3 sata popodne:

Sjeverno od Aisne poduzeli smo opću napalu, kojom smo osvojili malenu sunu od Butesa. Uhvatili smo 72 zarobljenika, među njima 1 časnika i 7 podčasnika. Svojom smo vatrom rastjerali izvidničku neprijateljsku odjeljenja, koja su po noći pokušala, da se približe našim opkopima u odsečima Paissy i Graonje. Zapadno od Moze bilo je žestokog pucanja na naše položaje u sumi Avocoura i sjeverno od vrha 304. Istodobno od Moze bilo je umjerene topovske djelatnosti. U Woevru upravlja je neprijatelj vatru iz svojih velikih topova na Haudiomont-Rouvaux; Inače mu je topništvo snažno odvraćalo. Kroz noć je bilo pješadijskih poduzeća. U Loreni pokušao je neprijatelj iznenadnu navalu protiv malene naše straže sjeverno od Embornenil, ali je bio uzbijen s gubicima. Po kazivanju zarobljenika neviđeno je navala protiv naših položaja u Chapel-lottu stajao neprijatelj znatnih gubitaka.

Jutros oko 3 sata napalo je veliko naše bojno ljetalo zeppelin u visini od 4000 m. pred Zeebrüggom i bacilo je 19 požarnih granata. Čini se, da je bio zeppelin pogodjen. Istodobno pred Ostendom bacilo je drugo veliko bojno naše ljetalo više metaka protiv njemačke torpednjake, te ju je pogodilo. U zračnoj borbi pogodio je naš letjelac neprijateljski fokker, koji je palo u naše redove u okolicu blizu Lunevillea; blizu Lunevillea bio je neprijateljski letjelac ranjen i zarobljen.

U 11 sati popodne: Sjeverno od Aisne bilo je na obim stranama topovskog pucanja u sumi Buttes. Zarobljenici, sto smo ih učinili u juče-rašnjim borbama, iznajdu broj od 150. Među njima ima 4 časnika. Zaplijenili smo 2 struje puške i 1 bacalo mina.

U Šampanski usredotočilo je naše topništvo svoje pucanje na neprijateljski topovski park u dolini Le Dornoise. U Argonama razvile su naše baterije opsežnu djelatnost protiv njemačkih utvrja-va na vrhu 285 kod Vauquoisa i u sumi Chépny. Zapadno od Moze žestoko topovsko strijeljanje kod Avocoura i kod vrha 304 te kod Esnesa i Montezvillea. U odseku Mort-Homme došlo je na obim stranama do koncentrirane paljbe. Istodobno od Moze i u Woevru obična topovska djelatnost. Njemački je dalekometni top palio proti Varangeville i Luneville. U Loreni suzdržali smo svojom zapornom vatrom njemačku navalu uperenom protiv naših položaja sjeverno od Seuvonesea. Zarobili smo više vojnika i jednog časnika. Po zadnjim vijestima izgubili su Nijemci na napadaju protiv naših pro-makutnih pozicija kod Chappelotte 1000. ljudi.

Zajutalo se je njemačko ljetalo stupilo noćas u našim redovima blizu Posieresa na Oisi. Dva smo letioča časnika zarobili. Neprijateljsko ljetalo, pogodjeno našim obrambenim topovima zapalo se i palo kod Bagatelle Pavillon, sjeverno od Tour de Paris. Jučer je kod Vauquoisa palo u naše redove neprijateljsko ljetalo, koje je naše topništvo uništio, pogodivši ga poručnik Nar-varre, koji je time oborio deveto ljetalo.

U noći od 25. bila su naša bojna ljetala zaposlena osobito u okolicu Verduna. Bacili su 14 bomba na artillerijski park i na zamahu kod Damvillera, 6 na kolodvor u Conflausu, 6 na kolodvor u Pierre Pontu, 6 na talionice Jomuf u Hoc-mecourtu, 6 na kolodvor u Mezieresu i 2 na Be-thel. Iste su noći izvela naša ljetala više bombardamenta u kraju Roges.

18 je bomba bacena na municipijska skladista južno od Viller Carbonnel, gde se je ustanovo-vilo više eksplozija; 12 je bomba metnuta na

Pont Biecheswoh, na skladiste u Cremerij Crury, sjeverno od Broye. U noći od 26. bacio je upravljivi njemački zrakoplov 12 bomba u kraju Ela-pies-Beutin-Paris-Plage. 2 su engleska vojnika lako ranjena. Materijalna je steta malena.

Belgijska.

P a r i s, 27. Službeno izvješće od 26. Kroz jutro, osoblito u kraju Dixmuiden-Steen-straate, topovska djelatnost. Kasnije ne jako žestoki topovski dvoboj na ostaloj fronti.

Italija.

R i m, 25. Službeno izvješće od 26.:

U dolini Lagari prouzročile su neprijateljske granate požar, koji je brzo bio uguren. Naše su baterije prouzrokovali eksploziju u skladistima muničije Manzanu i Nomesini. U Cordevoli obilježili smo obujčaju neprijateljski napadaj proti prisutnim pozicijama na Col di Lana, sjeverozapadno od vrhunca.

Užduž fronte na Soči djelovanje topništva.

U okolici Selca (Kras) upravo je neprijatelj žestoka raznoravn vatrui na naše postojanke koje smo dne 22. o. m. u večer i u noći osvojili, te je izaslo mnoštvo pješadije na napadaj proti našim pozicijama. Neprijatelj je bio svaki put uz teške gubitke suzbijeni.

Verdun.

Upravo užasni gubitki francuskih vojnika dade se, pise dopisnik lista Heer und Politik, već samo iz toga razabrat, sto je za vrijeme od 20. marta do 20. aprila na ta bojišta prisjeplo ništa manje nego novih divizija. Dne 20. marta javio je naš generalni stop, da je pred Verdunom ustanovljeno sveukupno 27 pješacičkih divizija. Ako i taj broj ogroman, to daleko zaostaje za novim brojem, koji ustanovljuje naše vrhovno vojno vodstvo, i koji da iznasa u prostoru od Fresnes-en-Woëvre do Avocoura sveukupno 38 divizija. Osim toga se još spominje, da su 4 od ovih divizija iz o-duljeg mira i naknadno popunjena svježim momćima, ponajviše iz novackog godista 1915 po drugi put bile povedene u boj i potučene. Te su 4 divizije bile očito uslijed gubitaka tako oslabljene iye potrebito, da se preživljelima priušt dugo-trajni odmor, te da se decimirane čete popune. Ali i te su 4 stare — u istinu pakovo — dizvizije opet potučene.

Mi imademo sad samo po broju 38. a po gubicima ljudi zapravo 42 divizije, koje se nalaze u bojevinu pred Verdunom. Gustav Hervé je pred nekoliko dana u svom listu La Victoire razložio, da se varaju oni, koji drže, e je Verdun samo maleni odsečak u boju, jer akoprem je bojiste samo u razmjeru prema čitavoj fronti maleno, stoji ipak pred Verdunom sva francuska vojska na kocki. Njegove su riječi strašnije, nego li što on i sam misli. Nijedna bozembla a pogotovo ne Francuska — ne može da podnesi takove gubitke, jer 38 divizija, od kojih su 4 morale biti novovo popunjene, znači iskrvarenje vojske. Oko 600.000 je ljudi povedeno bilo ovđe u boj i potučeno. ovim popunjene i poslužujući naknadnih pošlo je doduse francusku vojnu upravi za rukom, da uzmognje Verdunu očajno i ogorčeno braniti i praviti protunapadaje. Tek sad će se moći u svijetu pravo suditi, zasto su bojevi oko Verduna tako dugotrajni i ogorčeni i radi cesa Francuzi da uza sve teške poraze mogu ovđe onđe i napadati. Upravo radi te silne uporabe ljudi, dok na suprot Nijemci veoma stete svoje ljudje. No uza sve to iskrivljavaju se francuska vojska polagano, ali sjegurno bez uspjeha. Prijevru su generala Joffre većinu dijelom iscrpljene, isto tako i najmlađa godista. Jos može Francuska na nasilan način pridonići žrtava. No opravdano je pitanje, kako dugo će uz najbolju volju biti u stanju da to čini i sto joj izaziva preostaje. Ne sve jasnija biva u Engleskoj spoznaja, da stoji sva francuska vojska pred Verdunom na kocki. Hervé je izrazio samo uverenje velikog dijela naroda.

„HRVATSKI LIST“ može se kupiti u Vodnjani kod prodaje duhana De-betto već rano u jutro. ::

Sedmica Crvenog križa od 30. travnja do 7. svibnja!

Pristupite kao članovi Crvenom križu!

Našim čitateljima.

Radi pomanjkanja novinarskoga papira u dosadanju formatu, morali smo se oduziti izdavati „Hrvatski List“ od 1. svibnja daje u takovom obliku, u kojem neće biti čitatelji u ničem prikršćeni te istodobno, i to radi poskupljenja papira, povisili cijenu lista ovako:

U maloprodaji . . . K — 10.
„mješenoj pretpitali“ 3 . . .
„tromjesečno“ . . . 8 . . .

a kod oglasa dozvoljavali najviši popust od 25 po sto.

Umoljavamo cijenjene čitatelje, da ovu objavu blagoholno uvaže.

Domaće vijesti.

Sugradjani. Pozivu, što ga crveni križ upravlja na sve narode Austrije, pridružuju se svom dušom i potpisana društva.

Uslijed Vaše pozvaničnosti mogila su pokrajinsko-pomoćno društvo i gospodarsko-pomoćno društvo u Trstu sa svojim podružnicama u Puli, Voloskom, Lošinju i Krku, mnogim tisucama ranjenih i bolesnih ratnika pružiti bolničku njegu na kopnu i na moru, a Vaši izdašni prinosi omogućili su te se na hiljadu njih okrijeplio, providjelo rujbijem i sredstvima protiv zime, pribavilo im se liječnika inače poduprlo.

Sugradjani!

Još uvijek hjesni borba, još uvijek milijuni naše braće ispostavljaju svoj život u obrani domovine, jošrat zaštitev krvavih žrtava i u našoj najbližoj blizini.

Slava, koja obsvaja zastavu našeg uzvišenog cesara, neka budu jednaki darovi, što ćete ih u tijedu Crvenog križa doprijeti na korist onih, koji se pod onom slavnom zastavom tako hrabro pobore.

Sjedinjena pokrajinska početna društva Crvenog križa za Trst i Istru. — Podružnica Crvenog križa u Puli, Voloskom-Opatiji, Lošinju i Krku.

Sabrani darovi i prijave novih članova primaju se sjedištem pokrajinskog društva.

Ljetno vrijeme. Ravnateljstvo c. k. državnih željeznica u Trstu javlja: Od 1. svibnja do 30. rujna vršili će se promet svih putničkih vlakova prema ljetnom vremenu, t. j. sa pred srednjoevropskim vremenom, koje je do sada bilo u vrijednosti.

Obzvana. Uslijed opnovlašćenja sa strane c. k. namjestništva u Trstu te na temelju § 51 obrtnog reda ustanovljuje se od 1. svibnja o. g. do daljnijih odredaba slijedeće cijene za mesec: V o l o v i n a: prednji dio K 7-4; zadnji dio K 7-84. Cijene za telefoni, praščevinu i janjevinu ustanovit će od slučaja do slučaja polag cijene nakupu. — Pula, dane 27. travnja 1916. — C. k. tvrdnjavi komesar: Schönheld.

Obzvana. Uslijed opnovlašćenja sa strane c. k. namjestništva u Trstu te na temelju § 51 obrtnog reda, ustanovljuje se za politički kolar Pula te okružje Rovinj maksimalnu cijenu za janice sa K 2 — žive vase, a K 260 mrtve težine za mjesec svibanj t. g. — Pula, dane 27. travnja 1916. — C. k. tvrdnjavi komesar: Schenfeld.

Jestvinje koje se nepokvarile, mogu se priloziti omotima bojne pošte. C. i. kr. vojno nadzornojstvu dozvolilo je, da se mogu pridodati omotima, koji se salju bojnom postoru, oni predmeti, koji se nepokvarile. Ti predmeti jesu: kava u zrnju i prahu, sladkor, slatkisi, čokolada, kakao, čaj i dvopek. Konserve i med mogu se pridodati samo ako su limenim kutijama dobro začepljene.

Iz Banovine.

Odlikovanje. Nadvojvoda Fraju Salvator, kao zamjenik pokrovitelja Crvenoga križa, podijelio je g. kapetanu Miji Philippoviću, zapovedniku naše flote na Visu i Stru, počasnu znaku II. razreda Crvenog križa s ratnom dekoracijom, uz uprost pristojba.

† Dr. Karlo Zahradnik. Dne 23. t. m. preminuo je u Brnu dr. Karlo Zahradnik, profesor matematike na osmognosnoj češkoj visokoj tehničkoj školi. Pokojniku bilo je istom 68 godina. Vrijest o nenadanoj smrti duboko se je kosnouo njegovih brojnih prijatelja i nekadašnjih dјaka, koji su imali sreću slušati njegova predavanja na zagrebačkom svenčilištu. Bio mu lahka bratska gruda!

Iz Dalmacije.

Dobrotvorno društvo gospodja. U Zadru radi se živo na tome, da se osnuje dobrotvorno dru-

štvo gospodja, koje bi se imalo u glavnom baviti humanitarnim djelovanjem na socijalnom polju. Društvo bila bi zadaća: 1. da se nameće mljeka dojenčadi; 2. da se putem pučke kubinje pobrine za hranu siromašnoj školskoj djeci; 3. da se predre lijepa igralista i zabavista za žensku djecu, kad nisu u školi. Kasnije ovo bi društvo preredjivalo tečajeve predavanja itd. — Zamisao je uistinu krasna, pa bi poželjno bilo, da se osmje čim više takvih društava u svim većim gradovima naše domovine.

Iskaznice za ribu. Zadarska općina kani uvesti iskaznice i za ribu, i to po 20 dekagrama na glavu. Hvalevrijedno, samo je pitanje kako će se većom ribom, jer se ona ipak ne dade mjeriti kao meso.

Novačenje. Novačenje rodjenih god. 1898. započelo je u Zadru za cijeli zadarski kolar. Do-sela uzelto je po priči 50 po sto momaka.

Snizene cijene. Mesu je snizena cijena od 6 na 5 K, dok kruh od 77 na 68 flira.

Hrvatska Misao. glasilo pravaslog zastupnika Dr. Ante Dulibića prestaje biti dnevnikom te će odesete unaprijed izlaziti samo dva puta u tjednu. *

Proti nemoralu. U Splitu bivaju sve žene i djevojke, koje ne žive moralno, smješta aristrare. Dosele ih je aretrirano 25, da tako ne kvare mlađeži. U Beču su takve ženštine pokupili i odsasali na rad u tvornice minicije. Kod nas je u tom pogledu nekako drugačije, jer ih najveći dio nalazi učići — u bolnici!

Razne vijesti.

Smrt von der Goltz-paše i sultanova saučesće. Prigodom smrti čuvenog njemačkoga generala von der Goltz-paše izrazio je sultan njemačkom poslaniku svoje sažaljenje.

O smrti njemačkoga generala feldmarsala u turskoj vojski baruna von der Goltz-paše pisu sve novine: „P. Lloyd“ istiće, da turska vojska povlagliće njemu zahvaljuje svoju organizaciju i uspjeh. On je, uz više prekida, boravio u turskoj vojski i brinuo se oko riječne organizacije, sa više prekida, od 1888. Rodio se g. 1843. Bio je prema tomu star 73 godine. Odlični časnik i vojskovođa, napisao je mnogo stručnih djela iz ratne povijesti i mnogo essaaja iz svoje struke. Napisao je između ostaloga ove knjige: „Operacije II. vojske do pada Metza“, „Sedam dana oko Le Mansa“, „Operacije II. vojske na Loiri“, „Gambetta i njegova vojska“, „Das Volk in Waffen“, „Die Geschicht des Krieges im neuzezehnten Jahrhundert“, „Handbuch für den türkischen Offizier“.

Atentat sa dinamitom u Italiji. Iz talijanskih listova saznaće se, da se je ušlo u trag dinamitskog atentata na most preko rijeke Plave, koji je s vojničkog gledišta vrlo znameniti. Oblasti se trude, da otkriju osobu, koje su bile u to upletene, ali dosele bez uspjeha. Pa da nije u Italiji sveopće odussevljavanje za nastavak rata!

Novim namjesnikom za Galiciju imenovan je generalmajor Erich baron Diller, vojnički generalni guvernor za austro-ugarsko okupirano područje u Poljskoj.

Ceski jezik u njemačkim školama. Ovih se je dana predstavio, pod vodstvom ministra izvan službe dr. Schreiner, ministra za bogoslovje i nastavu i zaslawstvo „Saveza njemačkih slavista u sudetskim pokrajinama“ s molbom, da se na njemačkim srednjim školama u Češkoj uvede obvezatno podučavanje češkog jezika te da se odredi učenični načrt za relativno obvezatno podučavanje tog jezika i u višim razredima gimnazija i realika. Ministar i referenti priznali su želje opravdanja, te su naglasili potrebu i koristi učenja češkoga jezika. Izaslužstvo je otišlo — kako čitamo u raznim listovima — vrstom nadom, da će se te želje jur u narednoj školskoj godini oživotvoriti. K ovome lijepo pristaje ona poznata: Stalna na tom svijetu samu mijena jes!

Ruski se nade pomoći od Engleske. „Schweizerische Postzeitung“ prima s upućene ruske strane izvještaj, da se Rusija još jedino nadala pomoći od Engleske. Još ima dosta russkih vojnika, pa i streljiva se dovoljno pripravila, nu dopremanje je posve rasklinjano.

Vojvoda Putnik i srpska vojska. Vojvoda Putnik, koji leži bolestan u Krfu, izjavio je nekom novinaru, optisan o stanju srpske vojske, slijedeće: „Zemlja je srpska protopljena krvlju i suzama. Srpska je vojska počinjala nadjevnoću djela. Za obranu od 1200 kilometara fronte imao sam 230.000 vojnika, a neprijatelj nastao na nas sva-

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas novi raspored!

Ratna sedmica: **Gardsko jezero.**

Sherlock Holmes, osobito umjetnički film.

Dijeljenje dobara, veseloigruga u 2 čina sa **Dorit Weixlerom** u glavnol ulozi.

Čovječe, plati svoga krojača, osobito komično.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Počekat prve predstave u 2; zadnje 6-20

ULAZNINA: I. prostor K 1; II. prostor 40 flira.

jom zatornom nadmoći. U takovoj bi situaciji i sam Napoleon očajao. Ipak smo se kroz dva mješa opirali i spasili 150.000 momaka, koje ćemo doskorati vidjeti u boju i pobjedi.

Treći zimski rat i Njemačka, Daily Mail* saznaće iz autoritativne vredla, da je njemačka vojna uprava jur poduzeća sve potrebito za treći zimski rat.

Glas neutralaca o njemačko-američkom sukobu. „Tagesanzeiger“, što izlazi u Zürichu, bavi se u jednom od svojih potonjih brojeva zadnjom Wilsonovom notom, te veli da je morao doći i u pomoć ententi, ako zeli da se ova održi na okupu i kad već neće Engleska da salje svoje čete na frontu.

Molitve za mir u Miluu. U baziliki sv. Marka u Miluu vršila se je ovih dana procesija i molitvena svečanost za mir, da je njemačka vojna uprava jur poduzeća sve potrebito za treći zimski rat.

Kada će biti konac rata? Za tri mjeseca; tako tvrdi „Figaro“, na temelju znaka, što ga je do proročki zvon u Nayu. Evo kako: U Nayu malenom mjestuću u Dol. Pirinejima, nalazi se u erkenom tornju maleno zvono, koje je jur došlo na posebni način prorokovalo konac raznih ratova. Kad bi se naime u raznim ratovima počakali prvi znakovi mira, pala bi zvono na tla, bez da bi se ni najmanje osetilo. Tako se je dogodilo tri mjeseca pred svršetkom krimskoga rata i tri mjeseca pred mirom god. 1871. — Sada je zvono opetalo na tla — a to bi imalo značili, da će do tri mjeseca biti konac rata. Kada se ne bi samo zvono ovaj put prevarilo!

Italija se boji invazije. Čuveni pukovnik Barone piše u „Giornale d'Italia“ obzirom na problem izaslanstva talijanskih četa u Francusku, da su talijanske črte kud i kamo veće od engleskih, akoprem je Italija finansijsko slabija. U ostalom Engleska je na otoku, čuvana i opkoljena sa svojim brodovima, sigurna, dočim mora Italija, koja je slabia, računati na invaziju. Barone veli nadalje, koli Englezi toli Francuzi varaju se, ako se nadaju, da će probiti njemački frontu.

Ententne laži. Zagrebački „Obzor“ donosi iz Sofije pod nadnevkom 25. tek. mjeseca: Pojedini organi u ententu nastavljaju neumornu krv pričakanja o potoljaju u Bugarskoj. Tako piše „Times“, da se na temelju vijesti njegovoga bukarétskoga dopisnika može ustvrditi, da se u Bugarskim četama događaju silne dezertacije, posto su čete nezadovoljne radi loše organizacije intendanture službe. Nezadovoljstvo ovih četa sve više raste radi postupka s njemačkim čelama, koje su bolje opskrbljene. Bugarska vojska sve više dolazi do uvjerenja, da se ovaj boj vodi jedino u korist Njemačima, koji su krivi svima patnjama Bugara. U vojsci se opaža raspoloženje u korist Rusije. U Varni su vojnici izjavili, da se neće protiv Rusi boriti i zato su bugarske čete užduj sjevrene granice zamijenjene s njemačkim četama. Posve je suvišno dementirati ove legende, koje se skoro svaki dan šire u ententinoj stampi.

Namjenjujte novčane darove Crvenome križu ili skrbi za mladež!

Kupujte oficijelne znakove sedmice Crvenog križa!

Rusija pred važnim dogadjajima. Iz Kodanja: Komiteji ruskih vojničkih industrijalaca izdali su poziv na radnike, u kojem upozoravaju na potrebu ograničenja neradnih dana i blagdana, posto se nalazi Rusija pred važnim odlučujućim dogadjajima.

Talijanski učitelji . . . za rat. Skupština talijanskih učitelja, što je držala u Lugani dne 23. tek. mjes., izjavila se je da se 7333 proti 3648 glasova za nastavak rata. — To je naravski po-rečlu najmodernijeg ugozgovljujući!

Grčka ne dozvoljava prelaz srpskih četa. Hestia donosi, da je krunsko vijeće zaključilo, da ne će pod nijednim uvjetom dozvoliti prelaz srpskih četa preko grčke zemlje u Solun.

Venizelos i grčka vlada. „Século“ javlja iz Atene, da su Venizelovi pristaže započeli grčko-vito radići proti vlasti. Venizelos je navodno razglasio, da se ne će zaćati nikakvih sredstava. Njegovi pristaže pripredaju sastanke, na kojima dolazi često do krvavih sukoba.

Rusci u Verdunu. Ruske vojnike, koji su se iskrcali u Marseille, odsasli su na francusko ratište kod Verduna.

Sjećajte se Crvenog križa!

Svoj k svome! **Svoj k svome!**
Skladište pokućstva
Filipa Barbalija
PULA
ulica Sissano broj 12.

Obavješćuju se cijenjene mušterije, da su prisipišli **gvozdeni sklapajući kreveti**, kao i **mati bijeli kreveti za djecu**. — Obavješćuje se takodjer, da za dopunjak već bogatog sklađista, **prispjeva odnosno pokućstvo svake vrsti**.

Izvršuje sve tapetarske popravke brzo i točno.

Svoj k svome! **Svoj k svome!**

Knjizevnost i umjetnost.

Hrvatske pučke popijeve iz Medjumurja. Upravo je izislo i počelo se je velik zanimanje raspačavati djelo: „Hrvatske pučke popijeve iz Medjumurja“, što ih je sabrao, harmonizirao i izdao Vinko Zgane. Cijela je hrvatska kritika pozdravila ovu knjigu, kao jedno vanredno i lijepo djelo, te preporučamo svim prijateljima narodne glazbe, da tu knjigu nabave. Knjiga je ukusno opremljena, a cijena joj je samo K 3, postom dvadeset flira više. Sađe Knjizara „Novine“, — M. Kelović, Zagreb, Bakačeva ulica 5.

Zadnje vijesti.

Potanje vijesti o dublinskim nemirima.

London, 29. (D. u.) Renterov ured javlja: Posljednje neslužbene vijesti iz Dublina od prošlog četvrtka kažu, da je spomenzgrada slobode bila uništena od topnjače Liffey.

Cete su istjerale buntovnike bombama i strojnim puškama iz njihovih utvrđenih

polozaja na trgu Sv. Stjepana. Buntovnici drže još u svojim rukama veliku tvornicu dvopeka Jacobs, na koju pucu vojska iz 2 topa. Nadalje, zaposljuju poštanski ured, sudnicu i jedan kolodvor. Kaže se, da je medutim vojska zauzeila poštanski ured, služeći se dimnim bombama. Svetina je bila prošlog ponedjeljka ponukana bojevima, da se dade na pljenjenje najglavnijih trgovina.

Njemačka podmornica „U 5“ potopljena.

Berlin, 29. (D. u.) Službeno. Podmornica „U 5“ nije se vratila od svojeg posljednjeg podhvata. Po izvješću engleskog admiraliteta bio je brod mušten 27. o. m., a njegova posada spašena.

Spašenici broda Russel.

London, 29. (D. u.) Kontreadmiral Fremantle i 22 časnika linijskog broda Russel su se spasili.

Podupirajte Družbu!

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI.

Tko želi uložiti sigurno svoj novac na štendnu, tko ima platiti „POSUJILNICI“ interes ili štogod na račun svog duga, tko bi htio u potrebi da digne koliko iz svog uloška kod „POSUJILNICE“,

— taj neka se obrati —

u „Marodni Dom“ (palača „ISTARSKE POSUJILNICE“) u II. kat na pištaru Dra. L. SCALIER, odvjetnika i vojnučkog branitelja, i to u svaki delavni dan od 9—12 prije te od 3—7 sati poslije podne.

Posuđilnica plaća na uloške 4½% kamata.

Uništavajte muhe da se ne umnožavaju

Izlet na Slijeme.

Humoreska Ćića Jose.

Već preko dvije je godine boravio gospodin porezovnik Martin Čarapa u Zagrebu, kamo ga premještio, odnesak iz ravnoga Srijema, gdje se je i radio bio. Budući neženja, stanovao je u iz-najmiljenoj sobi u Radničkom dolu, a njegova go-spodarija, gospodija Jela, mogla je o njemu da govori tek ponajbolje. Bio je jedan od onih rijet-kih i blaženih podstarana, koji su točno plaćali mjesecnu stanarinu, ni što se cijenjali i ne imali ikonu kakvih osobitih zahtjeva, nego bili zadovoljni s onim, što im se pružalo. A i inače je bio gospodin Martin Čarapa čovjek, stono riječ, na svom mjestu. U uredu točan i savjestan, izvan njega uređan i trijezan. Rijetko, veoma rijetko bi se znalo dogoditi, a da ga sumrače ne bi zateklo kod kuće,蛟 rjeđe, a da se ne bi digao ranom zorom. Poslike ručka bi se odmarao sat ili dva, a tad bi izlazio na svoju običajnu setnju — svaki dan u sedmici na drugu stranu. U drustvu, po-gotovo u „veselu“ bi društvo zalazio tek u iznimnim zgodama, a tek nedjeljom poslike podnose znao bi zači u kavamu, ispli samu crnu kavu i prolisati novine.

Diosta, gospodja je Jela imala posve pravo, kad bi pred susjedama na sva usta stala hvaliti svoga podstarana.

Takovin je životom živio gospodin porezovnik Martin Čarapa u Zagrebu već preko četvrti dvije godine. Bio je to život jednoličan, bez promjena, dan za danom gotovo isti. On je bio na nj pri-vikao, pogotovo, što je, kako bi znao katkad ustvrditi, živio dosad na sličan način svagđe, gdje god je službova. A i gospodja je Jela već odavna priviknula na „dnevni red“ gospodina Martina Čarape te već unaprjeđen točno pogajala, u koji će primjerice sat on u setnju, na koju će stranu da-nas krenuti i u koliko će se sati povratiti.

Zato nije nikakovo čudo, što je jedne večeri bila silno izrzuđana i uznemirena. Ta pomislite sam! Noće se već odavna bila spusnila na zemlju, a o gospodinu Martincu Čarapi još ni traga ni glasa, o onom istom gospodinu Martincu Čarapi, koji bi inače u to doba već obišavao ležati u posljeti. Jada je gospodija bila u trista briga. Da se „gospodin“ nije stogod dogodilo, da ga nije stigla možda kakva nesreća? I što dalje je od-micalo kazalo nauri, to veća je bivala njezina zabrinutost...»

Teda negda oko deset sati eto gospodina Martina Čarape. Bio je zadužan — znak, da je mnogo bio hodao. Gospodija je Jela pao težak kamen sa srca, ali umirila se jer posve tek tad, kad joj je gospodin Čarapa razložio, kako je bio s dvojicom prijatelja nesto dalje, gotovo do sela Šestina, u setnji i kako nikako nije mogao da se ranije vrati.

Drugi dan poslijepodne moral je gospodija Jela i opet da se čudi. Gospodin je Martin Čarapa došao iz ureda čitava dva sata kašnje no obično. Sa sobom je donio neku odugacku cijev iz kože, a iz džepa mu je virila nekakva siva platenna ar-tiju, što li. Pojedavši na brzo rizku ohladnjeli već ručaku pošao je u setnju, i premda bi danas prema „dnevnom redu“ morao da krene prema Savu, zapušto je ravno prema Zelengaju, a pod pa-zuhu jo stisnuto onu odugacku cijev iz kože, za koju je gospodija Jela na njezinu pitanje prije kazao bio, e gaji u njoj dalekozor, kroz čije se sa brijeva u Tuškanecu promatrati zagrebačku okolicu.

Odsad bi gospodin Martin Čarapa dnevno ok-pet sali popodne zalazio na Činrok, a dalekozor je njegov bio gotovo neprestano uperen samo prema sjeveru, prema Zagrebačkoj gori i ponaj-prije prema njezinom vrhuunci — Slijemu, dok bi odmahiza ručka ponovo proučavao onu „sivu

platennu artiju“, koja nije bila ništa drugo nego zemljovid sjeverne okolice grada Zagreba.

Gospodija Jela nikako nije mogla da si pro-tumači tu „silmu“ promjenu u životu svoga posl-stanara, te si je uzahud razbijala glavu, što ima sve to da znači.

Nekoliko dana izatoga eto novoga golemoga presenečenja po nju. Gospodin je Martin Čarapa došao i opet prilično kasno popodne kući, a za njime je donio poslužnik velik zamotak. Gospodija Jela nije znala, što bi mislila, što bi kazala, kad je vidjela, kako on izvlači iz zamotka jakе i teske cipele s krušom i nagusto okovanim potplatum, dugacke i debele zelenje nogavice, posebno neko zelenkasto odijelo, od kojega su hlače bile tek do koljena, zelenkasti šesir s perjanicom, nekakovo posudje u tkzno, što sve ne. Da, poslužnik je do-nio sa sobom i visok stup s odugackim željeznim siljkom na donjon strani.

Starica nikako nije mogla da shvati, što gospodin Martin Čarapa kuni s tim neobičnim stvarima. Već nekoliko joj je puti bilo izmaklo, te je „svoga gospodina“, kako ga je pred susjedama ponosno nazivala, zapitala, čemu sve to, no „njezin gospodin“ kao da je svaki put njezinu pitanje prečuo, što više, končano ju je omolio, da ga ostavi na samu. Teškin je srecu izaslga gospodija Jela iz sobe, koju je gospodin Martin Čarapa ponovo za sobom zaključao. Uzahud se je navrivala kroz klijenjanicu, — na svoju veliku žalost nije mogla a ma ništa da opazi. Sto i sto naj-raznovrstanij i najčudnijatim misli rojilo joj se po glavi i ona se je stala ozbiljno pobojavati za duševno zdravlje „svoga gospodina“. Ta sto se po njime kroz ovo nekoliko dana živila? Je li to još onaj točni i uredni gospodin Martin Čarapa, koji je dosad bio? Ni izdaleka!

(Nastaviti će se.)